

THI CA THỂ GIỚI CHỌN LỌC

thơ

Nicôla Ghiden

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

THI CA THẾ GIỚI CHỌN LỌC

TRẦN NHUẬN MINH
Tuyển giới thiệu

Thơ

NICÔLA GHIDEN

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

Trong tuyển thơ này, chúng tôi có sử dụng các bản dịch thơ của các dịch giả: Xuân Diệu, Huy Cận, Hoàng Trung Thông, Đào Xuân Quý, Chu Huy Sơn, Bùi Hồng Hải, Lê Xuân Quỳnh.

Trân trọng cảm ơn các dịch giả thơ N. Ghiden.

Địa chỉ liên lạc :

TRẦN TUẤN

49 Hồ Xuân Hương, P.6, Q.3

TP. Hồ Chí Minh

ĐT : 9306381

Thơ NICÔLA GHIDEN

Nicôla Ghiden là một trong những nhà thơ lớn của châu Mỹ và của cả nhân loại, đại diện cho tiếng nói tự do và khát vọng giải phóng con người của cả một đại lục.

Ông sinh năm 1902 ở thành phố Camaguây “*miền dịu êm của dân chăn cừu và của những nữ dạ rộng vành*”, tuổi thơ tràn đầy “*hình ảnh những người kỵ mã và tiếng đinh thúc ngựa*”, chào mừng người anh hùng giải phóng dân tộc Gômex. Có lẽ vì thế, sau này, khát vọng giải phóng dân tộc, giải phóng con người trở thành *điệu nhạc, tiếng trống* và nổi ám ảnh trong âm hưởng sôi bỏng của thơ N. Ghiden, nhất là thơ ông viết sau ngày cách mạng Cuba thành công. Ông đã sáng tạo ra một lối thơ độc đáo lạ thường, đó là những khúc “*xông*”, hòa khúc nhảy múa, đặc trưng nghệ thuật yêu thích của nhân dân Cu Ba, kèm theo lời hát. Đôi khi chỉ có vài câu thơ, nhưng do luôn được láy đi láy lại mà thành ra vô tận, vừa bát ngát vừa sâu thẳm, còn cao và nồng cháy. Ông gọi nó là thơ lai, trong đó dòng máu da đen châu Phi cộng với

Tây Ban Nha, đập trong nhịp điệu của các câu chữ, trở thành ngôn ngữ thơ đặc biệt của ông, cống hiến to lớn của riêng ông vào kho tàng thơ ca nhân loại, dù tư duy nghệ thuật và cách biểu đạt ấy còn chưa quen thuộc nhiều với chúng ta. Ví như tiếng trống châu Phi đột ngột vang lên trong đêm xích đạo nóng ngột ngạt của một mùa hè Cu Ba.

Cái nóng đỏ hoe cho người da đen

Tiếng trống !

Cái nóng cho những mình trần bóng nhoáng

Tiếng trống !

Cái nóng với những lời bằng lửa

Trên sống lưng trần

Tiếng trống !...

Cây hải đăng xa vợi đảo nghiêng

Tiếng trống !

Lửa cháy trên tàu ! Lửa cháy trên tàu !

Tiếng trống !

Thật thế à ? Cút đi ! Tán dóc !

Tiếng trống !

Mờ mờ, xào xạc, trời lơ mơ

Tiếng trống !

Thơ Nicôla Ghiden được nhân dân Việt Nam biết đến từ những năm chống Mĩ cứu nước. Mến mộ tiếng thơ cao cả cất lên từ Tây bán cầu, nhiều nhà thơ Việt Nam đã dịch thành công những bài thơ của ông, hai nhà thơ lớn Xuân Diệu, Huy Cận đã giới thiệu thơ

ông. Trên cơ sở đó, bạn đọc có tập thơ này, thêm một lần khám phá cái phong vị riêng, hiểu biết và kính mến thơ ông, một giọng thơ giàu cá tính, rất Cu Ba và cũng rất nhân loại, một loại biểu cảm nghệ thuật trực tiếp, phong phú, vừa giản dị vừa mới mẻ, vừa mãnh liệt vừa tài tình :

Một cái nhìn dài của hai mắt liếc

Ở chốn xa kia

Đôi làn môi ướt, trái cấm trên người

Và không gì nữa

Gần bên cửa nào đây huyền bí

Ở chốn xa kia

Một nét tay ngà, một cái hôn thôi

Và không gì nữa...

“Tôi yêu nhịp điệu”. N. Ghiden đã nói thế. Từ nhịp điệu múa dân gian, thơ ông chuyển tải những tư tưởng lớn của thời đại, đó là chống áp bức, chống phân biệt chủng tộc, đó là khát vọng hòa bình tự do cho tất cả mọi người. Do vậy nhiều bài thơ của ông mau chóng trở thành khuyết danh, nhập vào đời sống tinh thần của nhân dân như nó vốn có từ trước. Đó là một hạnh phúc hiếm có trên thế gian, niềm ao ước của mọi thi hào.

TRẦN NHUẬN MINH

Câu đố

*Nơi hàm răng có buổi sáng
Và trên da mang sắc đêm.
Đố biết ai nào ? đố biết ?
– Người da đen.*

*Là cô em gái và chẳng đẹp gì,
Anh phải làm theo cô ta sai phái.
Là ai ? Đố biết ai nào ?
– Cái đôi.*

*Nó là nô lệ của lũ hắc nô
Nhưng với bọn chủ, lại có quyền chuyên chế.
Là ai ? đố biết ai nào ?
– Cây mía.*

*Bên tay này vờ vĩnh lơ lửng
Rõ hết chuyện tay kia xấu xí
Là ai ? đồ biết ai nào ?
– Của bố thí.*

*Còn ai đó rung rung giọt lệ
Sau nụ cười tập nhoẻn trên môi,
Đồ biết ai nào ? đồ biết !*

÷ Tôi

Ý định

*Đêm nay ;
khí trăng lên
tôi sẽ đổi trắng lấy những đồng xu nhỏ*

*Nhưng tôi đau lòng nếu người ta biết ra điều đó
bởi đây là
kỉ niệm cũ
của gia đình.*

Đồng hồ

*Tôi thích những giờ, chẳng hạn như 3 giờ kém 15
bởi lúc ấy đồng hồ có dáng giống như
cử chỉ mến thương thân thiết
của một người sắp quàng lấy ta ôm riết.*

*Mặc dù thế, thời gian vẫn là một Chúa Giêsu đang
hấp hối
bên sườn mang một vết thương đau
từ vết thương, cứ rỉ rỉ máu đào
vào giữa khoảng tương lai và quá khứ.*

Thơ tặng

*Cái bụng em còn biết nhiều hơn cái đầu,
nếu nó chỉ biết bằng đôi bắp vế
rằng cái duyên đen vô cùng mê lệ
là tòa thiên nhiên thân thể của em.*

*Em là dấu hiệu của rừng xanh
với những vòng đỏ thắm em đeo quanh cổ,
những xuyên vàng cong nơi tay
và con cá sáu màu sẫm
bơi trong sông Zămbe (1) của mắt em.*

XUÂN DIỆU dịch

---

(1) Zambeze : Một con sông ở miền Nam châu Phi, có thác Víchtoia rất lớn.

Mặt trời ngày mưa

*Sau cơn mưa, mặt trời hé mắt
và nhìn cảnh vật :
mặt trời đang như người say
nằm giữa đường cái.*

*Con chó chạy qua liếm lên mặt mặt trời,
cảnh sát kéo lê mặt trời một cách vô tích sự
và những con gà bới đất ruộng
lấp bùn đầy lên.*

*Sau cùng, mặt trời dừng lại
đứng đưa chậm rãi
trước cái vui mừng của bọn trẻ con
rẽ ở dọc đường.*

Goadolúp (1)

*Những người da đen,
đang làm lụng trên chiếc tàu biển.
Những người A-rập đang buôn bán ;
những người Pháp, họ thì đang đi dạo và nghỉ ngơi,
còn mặt trời, thì chang chang nắng.*

*Trong cảng, biển đang nằm.
Khí trời nướng những cây cọ.
Tôi kêu to : "Goadolúp !" :
Không một tiếng trả lời.
Con tàu cứ đi và cày mặt nước vô tình
trong bọt sóng xôn xao nhào động,
để lại đằng sau kia :*

*– những người da đen làm lụng,
những người A-rập bán buôn,
những người Pháp, họ đi dạo và nghỉ ngơi,
và mặt trời, thì chang chang nắng.*

1934

XUÂN DIỆU dịch

---

(1) Một đảo thuộc Pháp trong quần đảo Antidatx.

Múa

*Người da đen
gắn mình trong đồng múa*

*Tên Yăngki
phờn phơ trên đồng múa*

*Đất mỡ màu
lặng nằm dưới đồng múa*

*Máu thấm đỏ
chảy ra ngoài chúng ta !*

Anh da đen môi dày

*Tại sao anh nổi giận đến như thế
khi người ta gọi anh : “Anh da đen môi dày”,
Nếu mà cái miệng anh ngon tuyệt,
ôi anh da đen môi dày ?*

*Môi dày, môi dày anh như thế kia
anh có đủ cả ;
bởi chung cái bà đài thọ anh
biếu anh tất cả.*

*Nhưng được đến thế nào, anh vẫn còn rên siết,
ơi anh da đen môi dày ;*

*Cái người không làm mà có tiền bạc,
ơ anh da đen môi dày ;
Một bộ cánh diện vải trắng tốt,
Ơi anh da đen môi dày ;
và một đôi giày hai màu bóng lộn,
ơ anh da đen môi dày...*

*Môi dày, môi dày anh như thế kia,
Anh có đủ cả
bởi chung cái bà đài thọ anh
biếu anh tất cả.*

Cô gái “đâm lai”

*Bây giờ, tôi biết, cô đâm lai ơi,
cô đâm lai này, vâng, vâng, tôi biết
rằng cô chê cái mũi tôi to
và bẹp như cái nút dây cavát...*

*Này, cô đâm lai
da em không thể trắng ra được,
bởi vì môi em vẫn còn dày
Và mái tóc em hung hung đỏ.*

*Thân hình em
đẹp sao
cái miệng em
xinh bấy !
đôi mắt em
êm thay !*

*Hừ, nếu mà cô biết, cô đâm lai ơi,
cái sự thật này :
tôi có cô da đen nhà tôi, là quá đủ...*

Nếu mà cô biết...

Ái chà ! cô gái da đen ơi,
nếu mà cô biết !
Đêm hôm qua khi tôi thấy cô đi qua,
Tôi đã giấu mặt không cho cô thấy.

Với anh ta, cô cũng sẽ làm như đối với tôi :
khi tôi không còn một xu dính túi
cô đã bỏ đi vui thú nơi nào
Quên rằng tôi có ở trên đời.

Tới

*Chúng ta đang ở tại đây !
Lời nói ẩm ướt đến với ta từ cánh rừng,
và một mặt trời mọc lên bùng bùng trong tĩnh mạch;
Nắm tay chắc nịch
cầm lấy mái chèo.*

*Trong con mắt sâu, ngủ những cây cọ to kênh,
và tiếng chúng ta kêu vọt ra như một giọt vàng
nguyên chất.*

*Chân chúng ta
chắc và rộng
giẫm bẹp những con đường bỏ hoang,
quá hẹp so với những dây người chúng ta.
Chúng ta biết nước ở đâu sinh ra,
và chúng ta yêu nó, bởi nó đã đẩy thuyền ta dưới
bầu trời thẳm.*

Bài ca chúng ta
 như bắp thịt dưới làn da của tâm hồn.
 bài ca thật là giản dị
 Chúng ta mang khói đến trong rặng đông
 và mang ánh lửa phủ lên đêm tối,
 và con dao, như một mảnh trăng cong
 thì dành cho làn da của quân độc ác ;
 chúng ta mang đến những con cá sấu giữa bùn,
 và chiếc nỏ đã lên sẵn tên,
 và cái thất lung của vùng xích đạo,
 và tinh thần trong sạch.

Các bạn đường ơi, chúng ta đang ở đây !
 Thành phố đợi chúng ta với những tòa nhà thanh
 tú.
 mảnh mai như những tọng ong rừng ;
 những con đường thành phố khô ráo như những
 dòng sông khi không có mưa ngàn ;
 và những ngôi nhà nhìn chúng ta với những con
 mắt e ấp của cửa sổ.

*Những cụ già sẽ cho chúng ta sữa và mật
và sẽ quàng lên đầu chúng ta những vành lá tươi
xanh.*

*Các bạn đường ơi, chúng ta đang ở đây !
Dưới ánh mặt trời,
da dăm mồ hôi của ta sẽ phản chiếu những khuôn
mặt ẩm ướt của kẻ thua trận,
và ban đêm, trong lúc tỉnh tú sẽ chảy ở đầu những
ngọn lửa ta thấp lên,
thì tiếng cười của chúng ta sẽ mọc trên những sông
ngòi và chim chóc.*

XUÂN DIỆU dịch.

Hai đứa trẻ

*Hai đứa trẻ, hai cành
Trên cây nghèo đói lớn
Bên nhau ngồi ngưỡng cửa
Trong một đêm oi trời.*

*Hai đứa trẻ ăn mày
Thân hình đầy ghẻ lở,
Cùng ăn một đĩa chung
Như hai con chó đói
Tất cả những gì thừa
Mà bàn ăn quăng lại ;
Hai đứa ấy kê bên :
Một thằng trắng, một thằng đen.*

*Trên đĩa ăn xúm liền
Hai cái đầu đầy chấy ;
Nhưng bàn chân đi đất
Cũng chạm lại sát nhau ;*

Và hai cái mồm non
Hau háu nhai, không mồi
Và trên chiếc đĩa ăn
Chua chua lại nhầy nhầy
Giơ ra hai bàn tay :
Một da đen, một da trắng.

Ôi ! cái mối kết giao
Sao chân thành, vững mạnh
Gắn bó bởi dạ dày,
Bởi những đêm tối trời,
Bởi những buổi chiều buồn
Trên phố hè rục rỡ,
Bởi những buổi sớm mai
Ánh sáng như bùng nổ
Khi mà ngày thức dậy
Với những con mắt người say.

Bây giờ chúng gắn bó
 Như hai con chó thân
 Xoắn xuýt ở bên nhau
 Một con đen, một con trắng.
 Rồi khi cuộc đời đến,
 Giờ đã điềm lên đường.
 Liệu chúng có ra đi
 Như hai người thân thiện
 Một da đen, một da trắng ?

Hai đứa trẻ trên cành,
 Trên cây nghèo đói lớn
 Bên nhau ngồi ngưỡng cửa
 Trong một đêm oi trời.

Những lời trên xích đạo

*Ơi Xích đạo,
đồng cùi gay gắt của người
nướng cả những mây cao
và cả bầu trời sâu mà vòng Chính Ngọ ôm tròn.*

*Người hong khô ở trên da cây
cái nổi đau đáu của con thần lằn.
Và người bơi mớ vào bánh xe của những trận gió
đặng làm cho những vườn dừa khiếp sợ.
Người xuyên qua bằng một mũi tên đỏ lớn
trái tim của rừng rú
và thịt của những con sông.
Ta thấy người đi tới theo những con đường cháy
bỏ,*

*Xích đạo ơi,
với cái thúng xoài đầy,
với những cây mía độ lượng...
Ta thấy những bàn tay của người chắc nịch
dữ dội bóp cho những hạt vỡ ra
để cây sum xuê từ đó nảy lên,
cây mới sinh, nhưng đã có thể
rướn cao giữa những rú rừng náo nhiệt.*

*Tại đây,
giữa biển,
chơi giỡn trên mặt trước với quần đảo Ăngtídatx
của ta*

ta chào người, Xích đạo !
 Một tiếng chào thể thao
 và xuân sắc,
 thoát ra từ phổi của ta mặn muối
 lướt qua những đảo tập nập kia, bao con gái của
 người.

(Đảo Jamaica bảo rằng :
 mình rất sung sướng là da đen
 và Cuba bây giờ biết rằng mình lai da đen da trắng!)

Ôi !
 cái ý muốn gặt gao
 được thở hơi khói trong đám cháy của người
 và người thấy đôi giềng cay cay của nách !
 Những cái nách, ời Xích đạo,
 với lông tơ xoắn đi xoắn lại giữa ngọn lửa hồng
 của người.

Hai nắm đấm người đã tặng ta
 để bỏ đôi những trái dừa, như một vị thần hăng
 tiết
 cặp mắt người đã cho ta
 để soi đường cho những con cọp trong đêm,
 những lỗ tai người đã làm quà
 để ta áp sát đất, nghe tiếng vó đi đến từ xa lắt.
 Ta được người cho
 cái thân thể ta da sẫm
 cặp bắp vế ta nhanh nhẹn, và cái đầu ta tóc xoăn,
 cho ta cái tính thích những người phụ nữ nguyên
 sơ
 và cho cả máu của ta không dễ xóa mờ đi được.

Ta được người cho những ngày cao ngất
trên da trời xanh ngắt
dán những mặt trời tròn trịa mỉm cười ;
ta được người cho mộng ước cặp môi,
và cho cái đuôi con báo và cho cái nọc con rắn ;
ta được người cho cái ao, dã thú uống cho đỡ khát;
Xích đạo ơi, ta được người cho
cái nhiệt tình hăng hái ngây thơ
băng chạy lần theo
dải thắt lưng của người đầy những hoa hồng vàng
vừa cười cợt trên núi non mây gió,
trong khi ấy một bầu trời biên giã
tóc vỡ thành những sóng trào vô tận dưới chân ta.

Xaba

*Tôi gặp Xaba, anh da đen hiền hậu
Xin bánh mì ở khắp mọi nơi ;
Vì sao, Xaba, với bàn tay ngửa ?
(Xaba, anh Da đen rất đỗi hiền từ)*

*Chúng có cho, cũng rất ít thôi
Cái thứ bánh xin từ mọi cửa ;
Vì sao, Xaba, với bàn tay ngửa ?
(Xaba, anh Da đen quả thực điên rồ)*

*Tôi gặp Xaba, anh Da đen cau có,
Đang cầu trời phù hộ kẻ ra đi ;
Vì sao, Xaba, với bàn tay ngửa ?
(Xaba, anh Da đen rất đỗi đại khờ)*

*Hãy lấy bánh, nhưng đừng xin bánh nữa
Nắm ánh ngày, nắm hi vọng trong tay
Như anh nắm dây cương của ngựa
Hãy đứng vững ở nơi ngưỡng cửa
nhưng không phải với một bàn tay ngựa,
cũng không như một kẻ điên rồ.
Chúng có cho, cũng rất ít thôi
Cái thứ bánh xin từ mọi cửa.*

Và Xaba, chớ để cho chúng chửi !
 Hãy xiết chặt thắt lưng anh
 Xem thử anh có thể
 Giáo dục cái bụng mình !
 Cái chết có khi cần đón lấy,
 Nhưng chớ ăn thứ bánh mì nô lệ ;
 Khi nào ăn, phải là chỗ đáng ăn,
 có cái đẹp, cái hay của nó.
 Bầu trời xanh nuôi dưỡng.
 Nắng ấm.
 Nền ngưỡng cửa thì êm.
 Hãy buông lỏng dây cương
 Vững vàng đi tới.
 Hi vọng thêm chút nữa.
 Xaba ơi, chớ điên rồ, khờ dại
 Và hiền hậu đường kia.

Trong lúc đang đi

*Trong lúc đang đi, trong lúc vừa đi,
trong lúc vừa đi !*

*Tôi đi không mục đích trong lúc vừa đi,
trong lúc đang đi ;
tôi ra đi không một xu dính túi,
trong lúc đang đi !
tôi đi rất buồn trong lúc vừa đi,
trong lúc đang đi ;*

*Họ ở xa, cái người kiếm tìm tôi
trong lúc đang đi ;
Còn xa hơn nữa, là cái người chờ đợi tôi,
trong lúc đang đi ;
và tôi đã phải gá bán cây đàn,
trong lúc đang đi !*

*Ái a !
hai bắp chân tôi đã hóa cứng đờ,*

*Trong lúc đang đi ;
 hai con mắt tôi nhận thấy tận xa,
 trong lúc đang đi ;
 và bàn tay tôi chớp lấy chẳng huông.
 trong lúc đang đi.*

*Cái đĩa tôi chộp và tôi siết chặt,
 trong lúc đang đi.
 đĩa ấy trả nợ cho đồng loại nó,
 trong lúc đang đi ;
 và dù cho nó có xin lỗi nữa,
 tôi đây, thứ nó chỉ vừa một miếng tôi nhai,
 tôi đây, thứ nó chỉ vừa tôi nhai một miếng.
 trong lúc đang đi,
 trong lúc đang đi,
 trong lúc đang đi.*

Trời nóng

*Khí trời nóng bữa đêm ra
Đêm chín như rang rơi xuống
trên dòng sông.*

*Tiếng kêu,
tiếng kêu mát đến thế nào trên nước,
cái tiếng kêu tiếng thốt
của đêm chín hằm !*

*Cái nóng dò hoe cho người da đen.
Tiếng trống !
Cái nóng cho những mình trần bóng nhoáng.
Tiếng trống !
Cái nóng với những lưỡi bằng lửa
trên sóng lưng để trần...
Tiếng trống !
Nước có bóng sao in
dầm chân những cây dừa
tỉnh thức
Tiếng trống !*

Ánh sáng cao của những vì sao.
 Tiếng trống !
 Cây hải đăng xa vợi đảo nghiêng...
 Tiếng trống !
 Lửa cháy trên tàu ! Lửa trên tàu !
 Tiếng trống !
 Thật thế à ? Cút đi ! Tán dóc !
 Tiếng trống !
 Mờ mờ xào xạc, trời lơ mơ...
 Tiếng trống !

Những hòn đảo trôi nổi,
 trôi nổi, nổi trôi,
 nổi trôi toàn bốc lửa !

Khúc hát hai ông tổ

*Là hai cái bóng chỉ có mình trông thấy,
hai ông tổ của tôi cứ bước theo tôi.*

*Một cây giáo mũi nhọn bằng xương,
một chiếc trống bịt da tang gổ :
là ông tổ da đen.*

*Một cái mũ ôm xuống bịt cả cổ to,
một áo giáp màu tro xám xám :
là ông tổ da trắng.*

*Châu Phi của những rừng ẩm ướt
và của những tiếng công đặc sệt trầm trầm...*

– Tôi chết mất thôi !

(Lời ông tổ da đen)

*Nước một màu đục ngầu cá sấu,
những buổi mai xanh lục sắc dừa...*

– Tôi mệt lắm rồi !

(Lời ông tổ da trắng)

*Ôi những cánh buồm phồng gió đặng,
ôi chiếc thuyền chở nặng vàng đi...*

– Tôi chết mất thôi !

(Lời ông tổ da đen.)

*Ôi những bến bờ hơ hớ đồng trinh
bị gạ gẫm bởi những vòng cườm giả...*

– Tôi mệt lắm rồi !

(Lời ông tổ da trắng.)

*Ôi mặt trời đẹp như miếng vàng chạm nổi
bị giam trong vòng nhiệt đới bịt bùng ;
ôi mặt trăng tròn, mặt trăng trong
soi rọi cho những con khỉ ngủ !*

*Bao nhiêu tàu thuyền, biết mấy tàu thuyền !
Và biết mấy người da đen, người da đen biết mấy
Xước mứa gãy sao mà dài thế vậy,
Tên lái buôn những người da đen, rồi của nó
chao ôi*

Một tấm đá đầy máu đỏ lệ rơi,
 những mạch máu vỡ, những con mắt lòi.
 những sáng sớm rỗng không,
 Những buổi chiều nhà máy,
 và một giọng nói hung hăng quát tháo
 đến xé rách tươm cái lặng im.
 Bao nhiêu tàu thuyền, biết mấy tàu thuyền
 và người da đen nhiều biết mấy !
 Là hai cái bóng chỉ có mình trông thấy,
 hai ông tổ của tôi cứ bước theo tôi.

Đôn Fêđêricô hăng tiếng gọi tôi,
 và Taita Facundô nín lặng ;
 Cả hai vị mơ màng ở trong đêm
 và bước đi, bước mãi.

Tôi gộp cả hai người lại.

– Fêđêricô !

Facundô ! Cả hai vị ôm choàng nhau

Cả hai vị khẽ thở dài

Cả hai vị ngẩng hai cái đầu to lớn ;

Cả hai vị ngang nhau tầm vóc,

dưới bóng các chòm tinh tú trên cao ;

cả hai vị tầm vóc ngang nhau,

nổi lo âu đen, nổi lo âu trắng,

cả hai vị ngang nhau tầm vóc

nào kêu la, nào mơ mộng, nào khóc lóc, nào hát ca.

Nào mơ mộng, nào khóc lóc, nào hát ca.

Nào khóc lóc, nào hát ca.

Nào ca hát !

Tổ quốc tôi bên ngoài dịu ngọt

*Tổ quốc tôi bên ngoài dịu ngọt...
Nhưng biết bao cay đắng bên trong ;
Tổ quốc tôi bên ngoài dịu ngọt
Với mùa xuân xanh thắm
Với mùa xuân xanh thắm
Nhưng mặt trời mặt đất ở trong tim.*

*Trời xanh trầm lặng im lìm
Thản nhiên ngắm nhìn cay đắng !
Trời xanh im lìm trầm lặng
Ôi Cuba ! Tuy Thượng đế cho Người
Ôi Cuba ! Tuy Thượng đế cho Người
Xanh xanh đây một mảnh trời...*

Một con chim gồ
Mỏ mang lại lời ca ;
Một con chim gồ
Mỏ mang lại lời ca...
Ôi Cuba ! tôi muốn cùng Người nói
Tôi hiểu Người sâu sắc xiết bao
Rừng cọ Người nhuộm những máu đào
Rừng cọ Người nhuộm những máu đào
Biên Người đổ chỉ toàn nước mắt !
Tôi biết Người xiết bao sâu sắc
Sau nụ cười hiền dịu của Người
Tôi trông thấy máu tươi và nước mắt
Sau hiền dịu nụ cười
Máu tươi và nước mắt
Sau hiền dịu nụ cười
Máu tươi và nước mắt.

Người dân cày trên ruộng đất
Sống ngập giữa bùn sâu
Sống, chết khác gì nhau ?
Người dân cày như thế
Nhưng người dân thành thị thì sao ?
Ôi Cuba ! người dân thành thị
Là một kẻ ăn mày,
Không tiền nông, sống kiếp đọa đày
Giơ tay xin từng bữa
Mặc dầu cũng trên đầu đội mũ
Cũng đi khiêu vũ với người
(Tôi nói lên trong khúc hát của tôi
Vì đó là sự thật).

Đất đai này nguyên của chúng ta
 Nhưng người nghèo bao giờ cũng thấy
 Hôm qua của Tây (1), hôm nay của Mĩ
 Vâng, vâng, thưa Ngài...
 Hôm qua của Tây, hôm nay của Mĩ
 Há không phải thế ư ?
 Đất đai này nguyên của chúng ta
 Ôi mảnh đất biết bao u uất !

Bàn tay ta không bao giờ chịu khuất
 Phải nắm ngay cho chặt vào nhau,
 Giờ thẳng tay nắm chặt vào nhau
 Tay Trung Hoa, tay những người màu da đen, trắng,
 đỏ...
 Giờ thẳng tay nắm chặt vào nhau
 Tay Trung Hoa, tay những người màu da đen, trắng,
 đỏ...

Một tên thủy thủ Mĩ
 Được !
 Trong tiệm rượu bến tàu
 Được !
 Một tên thủy thủ Mĩ
 Định giờ tay đánh tôi
 Định giờ tay đánh tôi
 Nhưng bị tôi đánh chết ngay rồi
 Được !
 Nhưng bị tôi đánh chết ngay rồi
 Được !
 Nhưng bị tôi đánh chết ngay rồi
 Một tên thủy thủ Mĩ
 Trong tiệm rượu bến tàu
 Định giờ tay đánh tôi
 Được !

HOÀNG TRUNG THÔNG dịch

Tôi không hiểu tại sao anh lại nghĩ

*Tôi không hiểu tại sao anh lại nghĩ
rằng tôi đây, tôi ghét thù anh,
Khi mà chúng ta là một đó thôi,
tôi,
với anh.*

*Anh nghèo, thì tôi cũng rứa ;
Tôi ở từ bên dưới, mà anh có khác chi ;
thế thì anh học được ở đâu,
hỡi anh lính, rằng tôi thù anh nhỉ ?*

*Tôi đau lòng rằng có đôi khi
anh quên mất tôi là ai vậy ;
cha mẹ kiếp ! Khi mà đã một,
tôi lẫn vào anh, anh lẫn với tôi.*

Thì có lí do nào cơ chứ
 để cho tôi có thể ghét anh :
 Khi mà chúng ta là một đó thôi,
 tôi, với anh
 Tôi không hiểu tại sao anh lại nghĩ
 rằng tôi đây tôi ghét anh, anh lính !

Vậy thì tôi và anh sẽ gặp nhau
 nhằm trên một con đường cát bước,
 vâng, tôi với anh, vai sát bên vai,
 vâng, tôi với anh, chẳng ai thù ai,
 nhưng chúng ta, tôi với anh, biết rõ
 nơi nào, tôi với anh, sẽ đi tới đó...
 Tôi không hiểu tại sao anh lại nghĩ
 anh lính ơi, rằng tôi đây ghét anh ?

Anh lính ơi, anh sẽ học bắn

*Anh lính ơi, anh sẽ học bắn :
Anh đừng làm cho tôi bị thương.
Tôi còn phải đi nhiều trên đường.
Bắn lên trên, chứ đừng bắn xuống
Khi anh không muốn làm tôi bị thương.*

*Ở dưới đây, tôi cùng ở với anh,
Hỡi người bạn bè, người bầu bạn ;
Ở dưới đây, chúng ta cùng sát cánh
Trong cùng một bùn lầy, một ao tù.
Bắn xuống dưới không nên.
Có tôi đang ở dưới.*

*Anh lính ơi, anh sẽ học bắn :
Anh đừng làm cho tôi bị thương.
Tôi còn phải đi nhiều trên đường.*

Mồ hôi và roi vọt

*Roi vọt
mồ hôi và roi vọt.*

*Mặt trời đã thức dậy sớm,
và trông thấy người da đen chân đất
ở trên sân, với mình mây trần truồng
bầm những lần roi quất.*

*Roi vọt
mồ hôi và roi vọt.*

*Gió đi qua vừa la hét lên :
Mỗi bàn tay là một hoa đen !
Máu bèn nói : – Ra đây, ta kẻ...
Và gió, bảo máu : – Ủ, ra đây ta kẻ...
Chân đất, anh ấy đi, mình đây máu chủ.*

Tất cả những cây mía, vừa run rẩy
rẽ đường ra, mở lối cho anh.
Rồi thì, bầu trời lặng im
và dưới bầu trời : người nô lệ
thân mình dính đổ cả máu ông chủ.

Roi vọt
mồ hôi và roi vọt,
thân mình dính đổ cả máu ông chủ ;
roi vọt
mồ hôi và roi vọt,
thân mình dính đổ cả máu ông chủ,
thân mình dính đổ cả máu ông chủ.

Cây dừa cô đơn

*Cây dừa một bóng trong sân
Cô đơn, ôi biết mấy lần cô đơn !
Nắng ôm cho đến trắng vòm
Mọc cô đơn, sống cô đơn thân dừa.*

*Cây dừa thân trẻ, trán cao,
Bóng in sân hẹp, ngoảnh đầu hoàng hôn.
Cây dừa mơ trong cô đơn,
Cô đơn mơ ước đau buồn thân cây.*

*Dừa mơ : cùng với gió bay,
Tự do đi thoát sân đầy bấy lâu ;
Bật tung rẽ khỏi đất đau,
Dừa bay – mây đuổi theo sau bóng dừa.*

*Cây dừa thật quá cô đơn !
Nói làm sao hết cô đơn cây dừa.*

Công ty hữu hạn Tây Ấn

(trich)

I

Ôi Tây Án ! Những trái dừa, thuốc lá, và rượu
manh...

Đây một nhân dân âm thầm và tươi tắn,
 bảo thủ và phóng túng,
 Nhân dân chăn nuôi và đường mùa,
 ở đây đôi lúc tiền chảy bạc ròng,
 nhưng ở đây luôn luôn người ta sống rất khô.

Mặt trời nướng tại đây mọi vật
nó nướng óc con người và nướng cả đến hoa hồng
Và dưới bộ quần áo rực rỡ bằng vải thật tốt.

chúng ta còn quần xà rồng
 là những người giản dị hay mến thương,
 con của những nô lệ và của những lưu manh thiếu
 lễ nghi kia.

rất đa dạng trong gốc nguồn xuất xứ,
 xưa ông Côlong, nhận danh nước Tây Ban Nha,
 đã làm quà cho xứ Ấn – một cử chỉ thật là trang
 nhã –

Đây những người da trắng, người da đen, người
 Tàu người lai.

Phải không nhĩ, những sắc tộc giá thấp,
 bơi trải qua bao nhiêu thị trường voi hợp đồng
 những màu da đã trôi qua, và không có một màu
 nào đứng vững.

...
Tôi buồn cười cho anh, ông quý phái đảo Ängtidátx,
con khỉ nhảy chuyền từ cây nọ tới cây kia.

ôi tên hề đồ mờ hôi trán để tránh phạm lỗi lẳng
nhưng cứ lỗi, lần sau lỗi hơn lần trước.

Tôi buồn cười cho anh, ông da trắng mà mạch máu
nổi xanh

– những mạch máu anh làm cách thế nào cũng không
giấu nổi –

Tôi buồn cười cho anh vì anh nói chuyện những
quý tộc thuần túy,
chuyện nhà máy lọc đường phồn thịnh, chuyện
những tú sắc đầy căng.

*Tôi buồn cười cho anh, ôi anh da đen học đòi,
mở hai mắt thật to trước chiếc ô tô trọc phú
và anh cảm thấy xấu hổ vì da anh đen quá,
trong khi mà anh có quả đấm thoi sơn !*

*Tôi buồn cười cho mọi người : cho anh cảnh sát và
người say rượu,*

*cho người cha và cho con của y,
cho Tổng thống và cho người thợ chữa cháy.*

*Tôi buồn cười cho tất cả, tôi buồn cười cho cả – và
thế giới.*

*Cho cả – và thế giới xôn xao trước bốn con mùa
rồi
sau chúng ưỡn lên kiêu hãnh sau những huy hiệu
của chúng lòe loẹt,
như bốn tên mọi dưới gốc một cây dừa.*

IV

Cái đói tiến lên dưới những công lớn
 đầy những đầu người vàng vọt
 và những thân người như ma ;
 nó ngồi lì trên những ghế dài
 của những công viên thành phố,
 hoặc là nó lúc nhúc ngay dưới ánh mặt trời,
 ngay dưới ánh trăng,
 kiếm tìm chút rượu đắng may chi
 làm mờ mắt và quên đi tất cả,

nhưng rượu ấy,
 có quán nào bán thứ rượu ấy đâu.
 Cái đói của quần đảo Ăngtidátx
 nổi đau của miền Tây Ấn ngậy thơ !

Đêm trong đó gái mãi dâm lai vãng ;
 quây rượu đồn lính thủy chung quanh ;
 ôi ngã ba ngã tư của trăm con đường
 cho bọn ăn cướp, bọn phiêu lưu du thủ.
 Nhà hầm của bọn buôn tinh thuốc phiện,
 côcain và ma túy.

Quán rượu để đánh lừa buồn chán
 bằng sức đỡ nâng vờ vĩnh
 của một chai rượu sâm banh
 Ý muốn chọc thủng tương lai
 và rút ra từ ruột rà sâu thẳm nhất
 một phương thức
 cụ thể để ở đời.

Cái hung hăng của những kẻ cướp mặc áo lễ nghi
 cúi túc trước cái khổ nghèo
 và sự hung hăng ấy tan nhanh khi bị đập, bị đá.
 Cái mù quáng thật bị thảm của tốp lính
 súng luôn luôn sẵn sàng để bắn
 vào những ai phản đối hay là la ó
 lúc bánh mì cứng quá hoặc nước xúp nhạt thênh !

V

Năm phút nghỉ. Nhạc kèn đồng
đánh một khúc "xông".

*Muốn tìm ra cái ăn
phải làm luôn không nghỉ ;
muốn tìm ra cái ăn
phải làm luôn không nghỉ :
nhưng để khỏi lưng phải cúi,
mày cúi đầu thì hơn.*

*Từ mía kéo ra đường,
đường cho càphê ngọt ;
từ mía kéo ra đường,
đường cho càphê ngọt ;
tôi trông như không phải bỏ đường vào,
mà bỏ với mật gan đắng đốt.*

Tôi không có cửa nhà
cũng chẳng có đàn bà để yêu ;
tôi không có cửa nhà
cũng chẳng có đàn bà để yêu ;
bao nhiêu chó đều sủa cắn tôi,
và ai cũng gọi tôi bằng mày.

Đàn ông, nếu phải là đàn ông,
phải biết mang một con dao bên cạnh ;
Đàn ông, nếu phải là đàn ông,
phải biết mang một con dao bên cạnh ;
tôi vốn là đàn ông, và tôi mang con dao,
nhưng tôi phải để nó lại trong ngục.

*Nếu mà tôi chết ngay bây giờ
nếu mà tôi chết ngay bây giờ
nếu mà tôi bây giờ chết ngay
thì mẹ ơi ! con sướng vui biết mấy.*

*Ái chà, tao sẽ cho mày, tao sẽ cho mày
tao sẽ cho mày, tao sẽ cho mày,
ái chà, mày – tao sẽ cho
cái tự do*

VII

Năm phút nghỉ. Nhạc kèn đồng
đánh một khúc “xông”.

*Người ta giết tôi nếu tôi không làm việc
Và nếu tôi làm việc, người ta cũng giết tôi ;
luôn luôn người ta cứ giết tôi, cứ giết tôi,
luôn luôn người ta giết tôi.*

*Hôm qua tôi trông thấy một người : ông ta nhìn,
ông ta nhìn mặt trời đang mọc,
hôm qua tôi trông thấy một người : ông ta nhìn,
ông ta nhìn mặt trời đang mọc ;
nhưng người ấy mặt dăm dăm nghiêm túc,
người ấy kia, bởi ông ta chẳng thấy gì.
Ồi chao !*

*những người mù sống mà chẳng thấy
cái mặt trời khi nó mọc lên,
cái mặt trời khi nó mọc lên,
cái mặt trời khi nó mọc lên.*

Hôm qua, tôi thấy một em bé : nó đang chơi,
 chơi cái trò một em bé giết một em bé khác ;
 hôm qua, tôi thấy một em bé : nó đang chơi,
 chơi cái trò một em bé giết một em bé khác :
 có những em bé khi vào làm lụng
 thì cũng giống như những anh nó đã lớn rồi.
 Khi chúng nó lớn lên, ai là người
 sẽ nói với chúng rằng người lớn không phải là trẻ
 nhỏ.

Không phải là trẻ nhỏ,
 Không phải là trẻ nhỏ,
 Không phải là trẻ nhỏ !

Người ta giết tôi nếu tôi không làm việc,
 và nếu tôi làm việc, người ta cũng giết tôi.
 luôn luôn người ta giết tôi, cứ giết tôi,
 luôn luôn người ta giết tôi.

VIII

Một ngọn lửa rất cao
 Chặt đêm ra bằng những lưỡi dao của nó.
 Ngây thơ, những tàu lá cọ
 giọng màu vàng nói chuyện ngọc ngà, là lựa, hoa
 tai

Một người da đen ngồi xồm rang cà phê.
 Người ta đốt cháy một cái lều gỗ.
 Những ngọn gió thổi về, độc lập.
 Một tuần dương hạm của Hợp chủng quốc đi qua
 Và một tuần dương hạm khác lại đi qua nữa,
 làm bắn nước hồn nhiên bằng những vỏ tàu tham
 lam..

Chầm chậm, một bàn tay bằng đá
 khép lại thành một quả đấm trả thù.
 Một khúc "xông" trong trẻ và sinh động ước mơ
 nô toang trên mặt đất và mặt biển.
 Mặt trời nói về những cánh rừng có những hạt tươ
 xanh..

Tiếng Āng lê : Tây Ấn. Tiếng Tây Ban Nha :
 Lát Āngtidát

Fêdêricô *

Tôi mở cửa bài thơ tám tiếng Tây Ban Nha

– Fêdêricô có ở đây không ?

Nhưng một con chim anh vũ trả lời :

– Anh ấy đi vắng.

Tôi mở một cái cửa thủy tinh.

– Fêdêricô có ở đây không ?

Một bàn tay trở xa, đáp lại :

– Anh ấy đi về phía bờ sông.

Tôi mở cửa nhà một người Digan
 – Fêđêricô có ở đây không ?
 Chỉ có sự im lặng trả lời. Vắng ngắt.
 – Fêđêricô ơi, Fêđêricô !

Nhà trống không và hiu quạnh,
 và nước rỉ rỉ thấm ướt vách tường ;
 nơi giếng nước : không một chiếc gàu trên thành
 giếng ;
 một khoảng vườn chỉ đầy thạch sùng xanh.

*Trên đất xốp mềm và mát mẻ
những ốc sên chùng lại lại qua qua,
và cơn gió đỏ nồng thắm bầy
giữa những hoang tàn êm ả tự ru...*

*Fêđêricô ơi ! Fêđêricô !
– Người gitan đi chết ở đâu rồi ?
Cái nhìn của anh ta đóng băng lại nơi đâu ?
Anh ta ở đâu, mà không thấy đến ?*

Sức nhân lên của Gacxia Looccca

*Fêđêricô mơ những sáp ong và hương thơm,
mơ những quả ô liu, hoa cẩm chướng, mơ vàng
trắng lạnh.*

*Fêđêricô mơ mộng, trong thành Gronát, giữa Mùa
xuân.*

*Trong một nôi quạnh hiu cao độ anh yên nghỉ,
dưới gốc những cây chanh băng khuâng,
anh nằm, thánh thót, ở bên đường.*

*Đêm cao trời, lấp lánh ngôi sao sáng
Trên khắp các con đường đang kéo lê thê
một vệt dài cái vàng sáng trong veo.*

“Fêdêricô ơi !” bỗng nhiên kêu thốt
những người gitan lê bước qua đây,
tay cứng đờ vì trối cả hai tay.

Ôi ! cái giọng thét vang sao, trong những huyết
quản này mất máu !
Ngọn lửa nồng thay, đốt nóng thân thể họ rét tê !
Bước họ êm dịu biết bao, khi tới nơi này !

Là những bóng dáng màu lá cây, mà đêm đã xuống
phủ
họ bước đi, giác quan họ trụi trần
đi với họ trên con đường kì khu khổ sở.

Lúc bảy giờ, Fêdêricô, mình đầy ánh sáng,
– Chàng Fêdêricô mơ màng, tại thành Gromát, giữa
mùa xuân
bèn đứng dậy, và mang cả trăng, hoa cầm chướng,
sáp ong với hương thơm.
anh đi theo họ, qua những dãy núi non ngào ngạt.

Bức thành

Để xây thành ấy cao dày
 Đến cùng tôi những bàn tay trùng trùng,
 Người da đen với tay đồng,
 Người da trắng với tay trông trắng ngà,
 Vâng, để xây thành ấy cao xa
 Đi từ bãi biển đến tòa non cao,
 Từ non đến bãi sóng trào,
 Xa xa, xa lắm, trùm bao chân trời.

- Cộp ! Cộp !
- Ai đó ?
- Đây hoa hồng và hoa cẩm chướng.
- Mở cả thành ra !

- Cộp ! Cộp !
- Ai đó ?
- Đây thanh gươm của ông đại tá.
- Cửa thành đóng lại !

- Cộp ! Cộp !
- Ai đó ?
- Đây bờ cầu với lá vạn niên
- Mở cửa thành ra !

- Cộp ! Cộp !
- Ai đó ?
- Đây bò cạp, đây là con rết.
- Cửa thành đóng lại !

Với lòng người bạn tốt,
mở cửa thành ra ;
Với thuốc độc, dao găm,
cửa thành đóng lại ;

Với lá thơm hoa thắm,
mở cửa thành ra ,
với nanh nọc rắn già,
cửa thành đóng lại ;
với họa mi trên cành hoa đậu,
mở cửa thành ra...

Đề xây thành ấy cao xa
Muôn bàn tay phải kết hòa lại đây
Tay người da đen, đen tay.
Tay người da trắng, bàn tay trắng ngà.
Đề xây thành ấy cao xa
Đi từ bãi biển đến tòa non cao.
Từ non đến bãi sóng dài,
Xa xa, xa thẳm, trùm bao chân trời.

Một ca khúc trên sông Madalêna

*Dọc theo dòng mạnh sông Madalêna
– cũng định làm một biên dài dằng dẵng –
những chiếc đảo có chim và cát
đang kêu như quạ gọi ông mặt trời
Và dẫn thuyền đi người lái thuyền độc mộc.*

*Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc,
tự giam mình trên một lá thuyền thanh,
và mái chèo kia đang khò nhanh.
hời nước.*

Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.

*Một sắc lục đen và một màu lục giản đơn,
cánh rừng co giãn và rậm rạp*

Gợn như sóng, u trầm bước lạc,
 đi với dòng sông và nghĩ suy.
 Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.

Nhưng càng mở những cánh tay buồn nặng !
 Những đứa trẻ con bụng ỏng dô ra,
 với đôi mắt sáng như ánh chớp.
 Cái đói. Dầu hỏa. Những đàn bò...
 Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.

Con chim hải âu bay qua, phác thảo,
 Với nét cánh ngắn và tổng hợp,
 – một đường bay mệt mỏi lơ dờ... –
 Trắng toát, con cò xương xẩu khẳng khồ.
 Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.

Một mặt trời như đắm trong dầu.
 Một con khỉ không biết có nên chào khách.
 từ trên cành, trên cây to tát.
 nó hú lên, chuyền nhảy, toát mồ hôi...
 Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.

Càng Barāngkida xa lắm vậy thay !
 Giáp mặt nước, một con cá sấu
 đang thức rình, mồm mở thật to :
 Vây của nó trên mình lấp lánh.
 Vàng nổi nênh xác một con bò.
 Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.
 dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.
 cứ ngồi thế,
 và lái thuyền đi.

*Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.
lặng như cây
và lái thuyền đi.*

*Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.
đã mệt mỏi,
và lái thuyền đi.*

*Và dẫn thuyền đi, người lái thuyền độc mộc.
tự giam mình trên một lá thuyền thanh,
và mái chèo kia đang khỏa nhanh,
hỏi nước.*

Bì ca tặng Giêsu Mênendê *

(Trích)

I

.... vô trang bằng can đảm nhiều
hơn sắt thép

GÔNGGORA

*Những cây mía đi đi lại lại,
dáng tuyệt vọng, xua tay ra hiệu.
Chúng báo cho anh biết trước
cái chết của anh, lưng bị đạn xuyên.
Chúng trở cho anh thấy
tên Quan Ba kia kia : đạn chì và da thuộc,
răng chó nhọn, đạn chì và da thuộc, chân có móng,
mồm có sừng,
mắt hoang dã rú rừng và xích đạo
chạm chân ngồi trên súng nó, đứa Quan Ba.*

---

* Nhà hoạt động phong trào công đoàn bị giết hại.

Chúng gọi anh với một giọng thất thanh
 và nói năng với anh,
 những cây mía
 đáng tuyệt vọng, xua tay ra hiệu !

Hắn ở đó, tên Quan Ba,
 dãi đã chảy nơi mồm đã há,
 các bắp thịt dưới làn da tóc điện
 đang sẵn sàng nhảy tới chồm ra
 chạng chạng trên súng nó, đưa Quan Ba.

Hắn ở đó,
 hai cánh mũi đã phồng lên
 đánh hơi thấy những mạch máu anh gần cạnh
 hầu như đã chảy máu nhiều đến cạn,
 mắt hắn dán chặt vào phổi của anh,
 cằm thù của hắn chĩa về giọng nói của anh,
 tên Quan Ba chạng chạng trên súng nó.

Những cây mía
 dáng tuyệt vọng
 báo cho anh biết trước điều này
 bằng cách xua tay ra hiệu.
 Anh thì anh đi băng qua mía
 Anh mỉm cười. Với tất cả tâm hồn vĩ đại.
 Anh rực nhiệt tình
 Một chất đường dư dôi ở trong giọng quyết liệt của
 anh
 với ánh long lanh như chớp trong đêm tối
 lăn đi từ tên Huê kì này đến tên Huê kì nọ.

Bỗng nhiên, tiếng nổ
 của thuốc súng. Móng vuốt giơ ra quào
 sau một tiếng gầm,
 và tên Quan Ba – đạn chì và da thuộc –
 tên Quan Ba – răng chó, đạn chì, da thuộc –
 hấn ngáp ngựa trong máu anh,
 trong máu anh hấn đà chìm lịm.

III

Ôi, những ngón tay kia, những ngón tay của anh ấy
 ôi những móng tay kia nhô ra từ giấc ngủ của anh
 ấy !

Một ánh sáng cấp chói sáng
 bên trên cái vùng chìm ngập của khí trời
 trong đó người ta đã muốn chìm da của anh, chìm
 ánh sáng của anh, bộ xương của anh, cổ họng của
 anh.

Như chúng ta trông thấy anh, như thiên hạ sẽ trông
 thấy rõ anh

đi qua vừa thét la ở giữa những cây mía,
 hoặc là đứng như một con lóc ngừng treo,
 hoặc xuống, hoặc lên,

hoặc luân lưu từ tay này sang tay khác
 như một đồng tiền không tiêu mất,
 hoặc là cháy sáng ở giữa đường phố
 làm một chùm ngọn lửa bền lâu,
 hoặc anh đang ném vào giữa sông người,
 giữa biển người, hồ người
 những bài hát như là những cục đá
 làm lan rộng những vòng âm nhạc
 có nhịp điệu trả thù,
 âm nhạc mọi người hứng đỡ trên vai
 như một khúc thiều ca trang trọng !
 Tiếng nói của anh đi bên cạnh ta và ôm riết chúng
 ta
 Và nếu chúng ta ép tiếng nói ấy ra
 như là một đóa hoa thao thức,
 thì một nước mật đắng cay vọt tóe,
 một mùi hương ướt át vọt tung,
 một nước mật gồm những từ sắc như guom
 những từ ấy tìm ra trong gió
 cái con đường của tiếng kêu ;

tìm thấy trong tiếng kêu
 cái con đường của điệu hát ;
 tìm ra trong điệu hát
 cái con đường của lửa ;
 tìm ra trong lửa
 con đường của bình minh ;
 tìm thấy trong bình minh một con gà trống đỏ,
 một con gà bằng thuốc súng,
 một con gà bằng kim khí đôi cánh tung ra ánh ngày.

Đến đây, đến đây, và các bạn sẽ là
 cái chuông và cái tháp chuông của đài cao ấy
 các bạn đến đây, và chúng ta sẽ là
 kim khí và những ống xương kết lại
 chào rạng đông mà mọi rễ cây vẫn đợi chờ,
 như là sự phát hiện ghê gớm thấy một ngôi sao
 mới ;

kim khí và những ống xương kết lại
 chào chim bồ câu có cánh bay của nhân dân
 và chào cành ô liu xanh ở trong gió mai giải phóng;
 chào chiếc xe bò đầy những bông lúa vừa mới cắt;
 chào sự có mặt quan trọng của hoa hồng và thép:
 kim khí và những ống xương kết lại
 chào đám rước sau cùng,
 cuộc diễu hành mệnh mệnh
 của chiến thắng.

Bây giờ là lúc Anh sẽ đi tới,
 Đại tướng của Mía, với thanh gươm
 rên trong ánh chớp mệnh mệnh của thép;

bây giờ là lúc Anh đi tới
 ngồi trên mình ngựa, và chậm rãi mỉm cười chào ;
 bây giờ là lúc Anh, Giêsu, anh sẽ tới và sẽ nói,
 và anh sẽ nói :
 – Hãy xem, đây là đường bây giờ không có nước
 mất,
 Và anh sẽ nói :
 – Có ta đây, đừng sợ hãi nổi gì.
 Và anh sẽ nói :
 – Chuyến đi thật đã dài và con đường thật đã gay
 go,
 Một cây to đã mọc lớn lên từ máu của vết thương
 ta chảy,
 Từ cây này một con chim hát khúc thiều ngợi ca
 cuộc sống.
 Và bình minh báo hiệu ở tiếng hót líu lo đây.

Hồng, em ơi...

Tâm hồn bay đi, bay đi, bay đi,
 tìm em trong xa xăm,
 Hồng, em ơi, đóa hồng buồn buồn
 trông kỉ niệm của tôi hồi tưởng.
 Khi buổi sớm tinh sương
 còn ướt trên đồng ruộng,
 và bình minh như em nhỏ
 mới thức dậy trên trời,
 Hồng, người em trầm lặng ơi !
 lúc mắt tôi còn đắm tối
 từ mảnh giường chật chội,
 tôi tưởng mon mình chắc nịch của em.
 Khi mặt trời trên cao
 đã nắng trưa cháy gắt,
 và khi buổi chiều xuống,
 tôi, từ bóng hoàng hôn,
 trên chiếc bàn của mình xa xôi,
 tôi nhìn vọng ổ bánh mì của em bột hăm.

Và trong đêm nặng trĩu
một sự im lặng nuốt người,
Hong em ơi, hoa hồng buồn buồn
trong kỉ niệm của tôi hồi tưởng,
em, vàng rơi, sinh động và mượt nhụy,
lúc này em chậm chậm, ngân nga
diu dàng em xuống từ mái nhà
Và cầm lấy bàn tay anh lạnh giá,
rồi dừng lại, nhìn anh đắm đắm.
Và bây giờ anh nhắm đôi mắt lại,
nhưng anh giữ lấy hình ảnh của em
đóng đinh tại đây, và phóng cái nhìn
xoi xoi lên ngực anh, hồi hộp,
ôi cái nhìn dài, cái nhìn bất động
như thể là một lưỡi kiếm mộng mơ.

Tình ca nhỏ ở Plôđíp

*Tại Plôđíp, trong thành phố cũ,
ở chốn xa kia,
trái tim tôi một đêm nọ đã ngừng
và không gì nữa.*

*Một cái nhìn dài của hai mắt biếc,
ở chốn xa kia,
đôi làn môi ướt : trái cấm trên người
và không gì nữa.*

*Trời Bungari râm rì lấp lánh,
ở chốn xa kia,
đầy những vì sao run rẩy long lanh
và không gì nữa.*

Ôi ! những bước thềm chậm đi trong phố,
ở chốn xa kia,
những bước cuối cùng gạn gùng băng khuâng
và không gì nữa.

Gần bên cửa nào đây huyền bí,
ở chốn xa kia,
một nét tay ngà, một cái hôn thôi
và không gì nữa.

***Nhưng ít nhất ta cũng
thấy mặt người***

*Nếu quả thật người muốn giết ta,
thì chớ, thì đừng chờ lúc ta đang lịm ngủ :
như thế thì ta không còn thức dậy được nữa.*

*Chết, ái chà !
chết mà lại vừa chết vừa ngủ say
thì chết chẳng ra chết mà mơ chẳng ra mơ.
nhớ chẳng ra nhớ mà quên chẳng ra quên.
Chết, ái chà !
chết mà lại vừa ngủ say vừa chết !*

*Người hãy giết ta trong lúc bình minh đang mọc,
hoặc là giữa đêm tối, cũng được ;
nhưng mà ít nhất ta cũng nhìn thấy
bàn tay của người ;
nhưng mà ít nhất ta cũng nhìn thấy
những móng tay của người ;
nhưng mà ít nhất ta cũng nhìn thấy
hai con mắt của người ;
nhưng mà ít nhất ta cũng thấy mặt người !*

Mào đầu cho một bản bi ca không công bố

Tôi đây cũng khóc. Muối khô
của lệ tôi ứa đã đóng thành diêm
lại tan trong máu im lìm :
ai mà thấy được ưu phiền của tôi.
Khi cổ hầu
bồi hồi muốn nấc.
(tiếng rĩ rên sinh vật triết gia)
Cấn rằng môi chẳng hé ra,
tôi như khâu miệng :
ai mà nghe chi !

Tôi như các anh thôi,
 hỡi những người ích kỉ, hỡi những người vô ích !
 Tôi như các anh ngồi
 bên một sông dài cùng tịch.
 bên một con sông
 sóng vỗ mênh mông
 Những nọc xanh và mật đắng, vàng khè.
 Nhưng trông lại bốn bề, tôi thẹn,
 Không thể nào cất tiếng bài ca
 bằng lệ tôi chan hòa đọng muối,
 bằng cái đĩa của tôi cơm xối,
 bằng lãi lời thua lỗ tính sổ riêng ta,
 bằng ai đem chất độc trong cốc tôi pha.

Vậy nên khi những kẻ trên đường qua
hỏi tôi và bảo :

– kẻ chúng tôi nghe chuyện tình của anh với cô
thiếu nữ,

người đã ném cho anh một cành hoa nở,
thì tôi trả lời cho những người qua và bảo họ :

– Các bạn cũng đến đây !

Chạy lên, cùng đến với tôi ngay,

vì tôi nghe tiếng búa

Trên tình yêu giáng búa !

***Như một con cá sấu dài
xanh lục...***

Trên biển Ăngtítátx
cũng gọi biển Caribê
sóng dữ dội ào ào đập vỗ
và bọt sóng dịu mềm trang điểm,
dưới mặt trời chạy đuổi theo mình,
và trong ngọn gió ẩy mình ra,
miệng hát ca, mắt hòa giọt lệ,
Cuba giống thuyền trên bản đồ :
như một con cá sấu xanh lục dài
với những con mắt bằng nước và bằng đá.

Cây mía, bằng những đầu nhọn hoắt
dệt cho Cuba một mũ miện cao :
mũ miện không phải của tự do,
mũ miện, vâng, của vòng nô lệ.
Áo bào mặc, bên ngoài là Hoàng hậu
mà bên trong chỉ là phận chur hâu,
bà Hoàng buồn hơn hết giữa các bà Hoàng hậu,
Cuba giống thuyền trên bản đồ :
như một con cá sấu xanh lục dài,
với những con mắt bằng nước và bằng đá.

Hỡi anh lính canh phòng bờ biển,
người đứng canh rừng sừng, bên bờ,
hỡi anh lính hải phòng, chú ý
tới mũi cứng của cây giáo nhọn
Và tới sấm găm của ngọn sóng đào,
Tới tiếng kêu vọt từ những ngọn lửa cao
Và tới con cá sấu đang tỉnh thức
Từ bức bản đồ giờ ra móng vuốt :
Chú ý tới con cá sấu này xanh lục dài,
với những con mắt bằng nước và bằng đá.

Nhớ về Camaguây...

Ôi Camaguây, miền xứ dịu êm
 Của dân chăn cừu và của những mũ dạ rộng vành !
 Tôi không thể nói được, nhưng tôi nghe thấy
 tiếng kêu của đêm và tiếng kêu của lặng yên ;
 tôi không thể nói được nhưng tôi cảm nghe
 sức nặng của nét mặt cha tôi nhìn nghiêng
 và ngón tay của cha trở vào tôi : “Con hãy nhớ
 lại” ;
 tôi không thể nói được, nhưng tôi nghe thấy
 tiếng của cha tôi đã chết và tiếng gió nấc vì vu.

Tôi nhớ lại những tên người
 bây giờ trần trụi dưới nắng mưa thời tiết.
 Những tên người như những mảnh xương của tổ
 tiên tiền sử.

(Tiền sử của tôi : vừa mới hôm qua,
 hiện nay đang còn và ngày mai có lẽ !)
 Vậy chứ hiện nay, bây giờ ở đâu, Nicô Lôpê, người
 được sĩ bạn bầu,
 Ở đâu, chẳng hạn, Etxotbăng Corê,
 người viên chức của thị xã,
 mặt đỏ tròn, giọng nói mến thương và rề rề giọng
 thô.

Đã về ở nơi nào, bà cụ tổ đáng người bé nhỏ,
 lấm chấm đi, rất mực là bé nhỏ,
 bà cụ tổ Pêpida, thường thúng thắt ho,
 Quán một chiếc mu soa
 Ở chung quanh cô ?

Và Kanman, người canh sát, đôi mắt xanh đặt rất
 cao

ở phía trên hai chiếc răng lộ xỉ ?

Và người cảnh sát da đen Zamôra, thân to như hộ pháp,

với nụ cười của người trung thực thẳng ngay ?

(Zamôra ! Coi chừng đấy ! Zamôra !

Tiếng kêu ra hiệu của những bạn tôi

giữa lúc tôi đang nô chơi, khi tôi đang trốn nhà bỏ học).

Nhưng đây Xêraphin Tôlêđô bỗng nhiên xuất hiện,
cái mũi to, những tiếng phá lên cười,

và cặp kéo thợ may : Tôi thấy ông ta rõ lắm.

Của thầy giáo Tômát Vêlê, tôi thấy lại

tám bảng đen đầy những lôgarít

Ôi ! Camaguây, chốn nghĩa trang thiêng liêng,
nghĩa trang rất thiêng liêng, vâng, tôi xin ôm
tám đá cũ, vâng trán đen của người !

Bước giầy đi trở lại,
 bước chân tôi ra đi và về lại
 làm náo động ngực của người yên nghỉ.
 Tôi tự thấy mình bước đi đặng mà tìm lại
 trong sương mai một đường phố thân thương,
 Mắt thật mở to mà lại khép mí mơ màng ;
 một đường phố tôi đi men theo quanh quất
 giữa kỉ niệm bộn bề nhớ về tuổi nhỏ của tôi,
 giữa những đèn đài chát ngất và những dao chặt
 múa nông dân,
 giữa những quảng trường, máu đỏ, và tiếng kêu
 của một thời quá vãng.
 Tôi bước đi và tôi gặp
 những con ngựa gật gù chậm chạp,
 những người bán hàng gà gật lim dim,
 những người say rượu bước về lão đảo lơ mơ :
 tôi bỗng ngã và tôi bỗng khóc !
 Tôi khám phá thấy những người của một thời cũ
 khác,

những người tự rất xa, từ cõi xa kia,
những người đang cuốn lộn, và nảy bật ra
từ một thời cũ khác.

Tôi vừa mới bước đi. Tôi đã đi từng bước
giữa những gai góc và giữa các thứ ngôn ngữ,
giữa những chớp giạt, những xích sắt và những hố
vực,
Những thuốc độc, những oán thù và những tiếng
rắn kêu,
những lính tráng, những kẻ cướp, những thiên thần
và những hoa hồng,
những thi sĩ đục ngầu, độc hại và thích bắt vần thơ.
Tôi vừa mới bước đi, tôi đang ở lại
tại đây, với thành phố của tôi.
Tôi lặn ngụp ở đây, trong bọt sóng này.
Tôi ngả lưng ở đây, trên áng cỏ này.
Tôi đến chơi ở đây, trên quảng trường này.
Tôi đến ca hát ở đây, dưới những đám mây này
bên cạnh những chiếc ghi ta xanh rùn rẫy...

Hỡi những người hằng ngày lao碌,
những giọng nói, những cổ họng, những móng tay
của đường phố,
những tâm hồn đơn nhỏ hằng ngày,
anh hùng : không ! nhưng là nền của lịch sử !
Xin biết cho rằng tôi tìm các người ở giữa lòng
đêm,
ở chính giữa lòng đêm,
xin biết cho rằng tôi tìm các người ở giữa lòng
đêm,
giữa lòng đêm, cái yên lặng ấy,
ở giữa lòng đêm và ở giữa niềm hi vọng của tôi.

1957

XUÂN DIÊU dịch

Pôn Êlu-A (1)

*Tôi giữ lại của Pôn Êlu-a
một cái nhìn trong sáng,
một khuôn mặt trầm ngâm,
và lối nói của Anh vừa nghiêm khắc, vừa dịu dàng.*

*Trong bình minh, chúng tôi đi tìm anh
nhưng anh đã cất bước.
Đó là một chuyến ra đi đột ngột,
không lời hẹn gặp nhau, không một lời vĩnh biệt,
không có mùi-soa (2), không chút ồn ào.*

*Anh đi đâu ?
Ai biết !
Nào ai mà biết được !
(Ôi cái ánh mắt nhìn thanh khiết,
và con người Anh vừa nghiêm khắc, vừa dịu dàng!)*

1958
BÙI HỒNG HẢI dịch

---

(1) Nhà thơ lớn Pháp.

(2) Vẫy khăn tay khi tiễn biệt nhau.

Những dòng sông

*Sông Ranh, sông Rôn, sông Ebro của tôi,
tôi chứa đầy trong mắt ;
sông Tibe, và sông Tamêsi,
Sông Đanuyp, sông Vonga của tôi,*

*Nhưng tôi biết dòng sông Bạc,
sông Amadôn ẩm ướt đôi bờ ;
tôi biết sông Mixítxipi,
sông Mađalêna ướt sũng ;
tôi biết sông Amendarê,
sông San Lôrenxô đầy nước ;
tôi biết sông Orinôcô,*

nhưng tôi biết
 đất đắng cay tắm bởi nước sông
 nơi ấy thơ tôi nở lên
 và những cánh rừng âm u rễ cây rỉ máu.
 Châu Mĩ ơi, tôi uống trong cốc của Người,
 Cốc của Người làm bằng kền trắng,
 nước mắt đầy tràn mệnh mông dòng sông !

Cứ đề' yên, cứ đề' yên
 bây giờ cứ đề' yên tôi ngồi bên dòng nước chảy.

Hát ru đánh thức em bé da đen

Ngủ đi em bé da đen ơi bé da
đen xinh đẹp của tôi...

(Bài hát ru em bé da đen ngủ)

*Một con chim bồ câu
bay qua và ca hát :
– Đứng dậy, em bé da đen,
bởi mặt trời lên chói gắt !
Đã không còn ai nữa
trên giường, trong bếp nhà :
con cá sấu đi rồi,
chẳng thấy con vẹt nhỏ,
con rắn cũng vắng vẻ,
cả chim gáy cũng đi...
Côô, cacao,
Cachô, cachaxa (1)*

*đứng dậy em bé da đen,
bởi mặt trời đã chói gắt !*

*Tới đây, em bé da đen,
bên cạnh bà mẹ da đen.
Hơi mẹ bên hơi con,
bởi mặt trời đã chói gắt
Hãy nhìn đây, người ta
đã qua và gọi ới ;
người ở trên đường phố,
người ở trong quảng trường ;
đã không còn một ai
ở trong nhà mình nữa...
Côô, cacao
Cachô, cachaxa,
đứng dậy, em bé da đen,
bởi mặt trời đã chói gắt.*

Da đen, em bé da đen,
 tím xinh và tóc xoắn,
 đứng dậy ! đi ra phố !
 bởi mặt trời chói gắt rồi ;
 dậy đã tỉnh, em nói nghe
 em nghĩ gì trong óc.
 – Ông chủ hãy chết rấp !
 y chết cháy rang đi !
 đã không còn một ai,
 trên giường, ở trong bếp...
 Côô, cacao
 Cachô, cachaxa,
 đứng dậy, em bé da đen,
 bởi mặt trời đã chói gắt !

XUÂN DIỆU dịch

---

1. coca (= quả dừa) Cacao (quả cacao làm ra sôcôla)
 Cachô, cachaza = những tiếng này đưa âm điệu
 vào câu thơ

Bản tin ngày chủ nhật (1)

Cả ngày chủ nhật thanh thoi,
 tôi nằm đọc sách.
 Giường rất mềm,
 gối rất êm,
 chăn đệm sạch thơm.
 Lúc ấy chân anh, những máu cùng bùn,
 áo quần đầy rạn,
 cổ khát cháy khô,
 bệnh tật hoành hành.
 Điều ấy những người Da đỏ nghèo chưa biết,
 những người lính không hay
 các nhà lí luận cũng chưa tường,
 nông dân, công nhân chưa hay điều ấy.

*Anh ngừng nói rồi,
đôi mắt đã khép.*

Ngọn gió nào đưa tin bay tới ?

*Quyển sách trên tay tôi như cháy,
quyển sách lìa khỏi nơi tay.*

lòng ngực như bị ép dè,

lòng quặn đau,

*tôi nghe những lời cuối cùng như từ vực đen ngòm
bay tới.*

Inti. Pablitô,

Chinô và Anicêto (2).

Vòng vây quân thù siết chặt.

Đài phát thanh của chúng đối lừa.

Vành trăng nhỏ treo lơ lửng,

một lê-gua cách vùng Higuêra

và hai lê-gua (3) cách miền Fucara

*Sau đó lặng im.
Không thêm trang nào.
Tin rơi vào sâu thẳm.
Tin ngừng lại rất nhanh.
Kết thúc,
Lửa sẽ bùng cháy.
Đập tắt.*

Lửa sẽ sinh sôi.

CHU HUY SƠN dịch

-
- . Bài thơ này viết về Che Gêvara.
. Những đồng chí chiến đấu của Che Gêvara.
. Lê-gua (Legua) : Đơn vị đo chiều dài ở châu Mỹ,
tương đương với 5,572 mét.

Hồ Chí Minh

*Cuối một chuyến đi xa
Hồ Chí Minh hiền hòa và tỉnh táo
Trên màu trắng tinh của bộ quần áo
Trái tim người sôi sục bao la.*

*Không cận vệ, chẳng người hầu,
Người vượt qua núi cao, sa mạc.
Trong màu trắng của bộ áo quần
Chỉ có một trái tim rộng mở.*

Nào Người có muốn gì hơn

cho cuộc đi xa...

La Havana 5-9-1969
LÊ XUÂN QUỲNH dịch

Tôi đang cất bước trên một con đường

– Tôi đang cất bước trên một con đường
Bỗng nhiên tôi trông thấy thần Chết.
– Cái chết kêu về phía tôi : “Anh Bạn !”
nhưng tôi không đáp lại hấn một lời,
Thần Chết, vâng, tôi nhìn mặt nó,
nhưng tôi không đáp lại hấn một lời.

Tôi đang cầm một nhành huệ trắng trong tay
bỗng nhiên tôi trông thấy thần Chết.
– “Đưa nhành huệ đây !” hấn đòi tôi thế
nhưng tôi không đáp lại hấn một lời,
nhưng tôi không đáp lại hấn một lời ;
Thần Chết, vâng, tôi nhìn mặt nó,
nhưng tôi không đáp lại hấn một lời.

Ái chà ! Thần Chết,
nếu tôi gặp anh lần nữa,
lần này hẳn là để nói chuyện với anh, vâng,
như một người bạn ;
với nhàn huệ của tôi, trên ngực anh,
như một người bạn ;
với cái hôn của tôi, trên tay anh,
như một người bạn ;
tôi, đứng bất động và miệng mỉm cười,
như một người bạn.

Thơ

*Tôi quen biết vũng biển xanh
và bầu trời uốn mình trên ấy,
Quen biết ánh ngôi sao nhấp nháy.
Và mặt trăng.*

*Làm bằng máu, tạo bằng ngà,
tôi quen biết hoa hồng tươi tắn
Quen biết cây trinh nữ.
Và cây húng thơm.*

*Một con chim chính yếu
đã dạy cho tôi điệu lẳng lịu trăm màu
Tôi đã dốc cốc tôi cạn rượu.
Chỉ còn lại với tôi pha lê.*

*Thế còn viên đạn chì vi vút giết người
Với sự giam cầm âm thầm dai dẳng ?
Ơi cái biển tối đen, với xiềng sắt bóng,
không mặt trăng, vàng bạc có đâu !*

*Ruộng mía sẫm làm li
Nhe cả bộ răng cưa nghiền nuốt :
hỡi ngôi sao ở trên cao vút
hãy cảm nghe cái lạnh buốt với đôi mèm !*

*Làn roi ông chủ lại giơ lên.
Nó xé rách những lưng người tóc máu.
Anh hãy đi, và bằng tiếng cây đàn
Nói sự ấy cho cây hồng biết với.*

*Hãy nói với hoa về cả màu sáng chói
của mặt trời mới đang mọc lên kia
để cho hoa trong làn gió mơn ru
cũng vỗ tay và kêu thành tiếng.*

MỤC LỤC

* Thơ Ni-cô-là Ghiden

– Câu đố	9
– Ý định	13
– Đồng hồ	14
– Thơ tặng	15
– Mặt trời ngày mưa	16
– Goadólúp	17
– Mía	18
– Anh da đen môi dày	19
– Cô gái đầm lai	21
– Nếu mà cô biết	22
– Tới	23
– Hai đứa trẻ	26
– Những lời trên xích đạo	29
– Xaba	34
– Trong lúc đang đi	37
– Trời nóng	39
– Khúc hát hai ông tổ	43
– Tổ quốc tôi bên ngoài dịu ngọt	47
– Tôi không hiểu tại sao...	52
– Anh lính ơi...	54
– Mồ hôi và rồi vọt	55
– Cây dừa cô đơn	57

– Công ty hữu hạn Tây Ấn	58
– Êdêricô	70
– Sức nhân lên của Gacxia Loocca	73
– Bức thành	77
– Một khúc ca trên sông Madalêna	80
– Bi ca tặng Giêsu Mênendê	84
– Hồng, em ơi	92
– Tình ca nhỏ ở Plôđip	94
– Nhưng ít nhất ta cũng thấy mặt người	96
– Mào đầu cho một bản bi ca...	98
– Như một con cá sấu dài xanh lục	102
– Nhớ về Camaguây	107
– Pôn Êlua-A	113
– Những dòng sông	114
– Hát ru đánh thức em bé da đen	116
– Bản tin ngày chủ nhật	119
– Hồ Chí Minh	122
– Tôi đang cất bước...	123
– Thơ	125

THI CA THỂ GIỚI CHỌN LỌC

Thơ **NICÔLA GHIDEN**

Chịu trách nhiệm xuất bản :

MAI THỜI CHÍNH

Biên tập : **NGUYỄN CÔNG BÌNH**
Sửa bản in : **TUẤN MINH**
Bìa & minh họa : **VĂN NGUYỄN**
Thực hiện : **TRẦN TUẤN**

In 1.000 cuốn, khổ 10 x 18 cm tại Xí nghiệp In số 4. Đăng kí KHXB số: 57/1348 do Cục Xuất bản cấp ngày 6/10/2003. Giấy trích ngang số: 172/TN/XBTN cấp ngày 13/10/2003. In xong và nộp lưu chiểu quý 1 năm 2004.

Victor Huygô - S.Bôđơler
G.G.Bairôn - Henrích Hainơ - A.X.Puskin
M.lu.Lermôn tôp
A.Blôk - Xandor Pê tôfi - Nazim Hikmét
R.Tagor - Xergây Exênhin
Nicôla Ghiden
Yanít Rítxốt
Oan Uytman - Raxun Gamzatốp
Lí Bạch - Đỗ Phủ
Khuất Nguyên - Bạch Cư Dị
Thơ Đường

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN

trân trọng giới thiệu

Giá: 9.000